

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

1. Гранти, міжнародна підтримка	2
КОНКУРС ВІД GERMAN FEDERAL ENVIRONMENTAL FOUNDATION	2
2. Документи міжнародних організацій	2
ОЕСР: МАКРОЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ПОГОДНИХ ЯВИЩ	2
ОЕСР: ВПРОВАДЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ НАУКИ В ДОСЛІДНИЦЬКУ ПОЛІТИКУ	3
ОЕСР: СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ОГЛЯД 2025-2034	4
ОЕСР: ЧИ ВПЛИВАЮТЬ ВИБОРИ НА ДОВІРУ?	5
ОЕСР: ВІДКРИТІСТЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	5
3. Корисні новини України та світу	6
ПРОДОВЖЕНО БЕЗКОШТОВНИЙ ДОСТУП ДО RESEARCH4LIFE	6
МИ НЕ МОЖЕМО ПОВЕРНУТИ ЧАС	7
ЗАОХОЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІШІ	8
ІНВЕСТОРИ ЗАЦІКАВЛЕНІ У ПОГЛИНАННЯХ В СФЕРІ ОСВІТИ	9
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ	10
В УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ АУДИТОРІЇ ІШІ МОЖЕ БУТИ ТРЕНЕРОМ, А НЕ КОНКУРЕНТОМ	10
КЕРІВНІ ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ГШІ В УНІВЕРСИТЕТІ ПІВДЕННОЇ ДАНІЇ	11
ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ НАДМІРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	12
ФУНКЦІЯ «РЕЖИМУ НАВЧАННЯ» SHATGPT ТА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ	13
4. Наукові заходи	14
ВИЗНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙ У РЕГУЛЬОВАНИХ ПРОФЕСІЯХ	14
ОНОВЛЕНІ ВИМОГИ ДО ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ДЕРЖАВНИХ ЦИФРОВИХ ПРОДУКТІВ	15
ЯК СПРОСТИТИ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗА ДОПОМОГОЮ AI	15
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ЕТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕПОХУ ВІДКРИТОЇ НАУКИ	16
ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ ЗА ПОКАЗНИКАМИ WOS CC ТА INCITES	16
ВПЛИВ ДОСЛІДЖЕНЬ	17

1. Гранти, міжнародна підтримка

КОНКУРС ВІД GERMAN FEDERAL ENVIRONMENTAL FOUNDATION

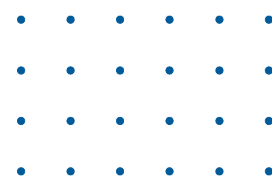

Німецький федеральний екологічний фонд (German Federal Environmental Foundation / DBU) оголосив спеціальний конкурс, орієнтований на українських дослідників. Його призначення – підтримати прагнення науковців продовжити в Україні разом з партнерськими установами з Німеччини дослідження, зосереджені на проблемах охорони природи, охорони морського середовища, охорони культурної спадщини. Фінансування надається на конкурсних основах проєктам, які мають чітке технічне спрямування та здатні зробити вагомий науковий внесок у захист екологічних та культурних цінностей. Фінансова підтримка полягає у наданні щомісячних грантів, а також додаткових коштів на витрати у рамках проєкту. Максимальний термін фінансування - 12 місяців. Участь у конкурсі можуть взяти громадяни України, що мають вищу освіту, основне місце роботи і проживання яких - в Україні. Заявку на участь у конкурсі можна подати до 1 листопада 2025 року.

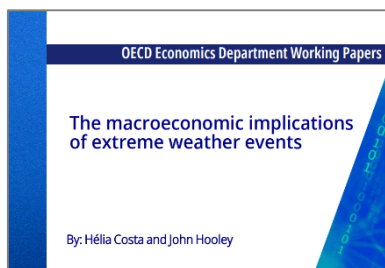
Детальніше: <https://qrcode.net/qrcode/sptkr>, <https://qrcode.net/qrcode/Rrybi>

Фото: логотип

2. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: МАКРОЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ПОГОДНИХ ЯВИЩ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Макроекономічні наслідки екстремальних погодних явищ» із серії «Робочі документи департаменту економіки ОЕСР». У ньому зазначається, що надзвичайні погодні явища (повені, посухи, спекотні хвилі, лісові пожежі, циклони та екстремальні опади) ставатимуть більш частими та інтенсивнішими. Вони можуть завдавати значної шкоди людському

життю, спричиняти соціальні та екологічні катаклізми і призводити до значних фінансових втрат. Щоб належним чином досягнути наслідки зміни клімату та розробляти ефективні стратегії адаптації, необхідно розрізняти гострі ризики (пов'язані з екстремальними погодними явищами) та повільні ризики (пов'язані з поступовим глобальним потеплінням), оскільки вони діють у різний спосіб та мають різні наслідки. У документі надаються нові відомості щодо регіональних економічних наслідків екстремальних погодних явищ у країнах ОЕСР. Використовуючи нещодавно створений набір даних за період з 2000 по 2018 рік, що охоплює понад 1600 регіонів у 31-й країні, експертами оцінено як прямий, так і побічний вплив екстремальних погодних потрясінь на регіональний ВВП, зайнятість та міграцію. Виявлено, що найсуворіші явища зменшують регіональний ВВП на 2,2%, причому втрати близько 1,7% зберігаються навіть через п'ять років. Просторовий побічний вплив є негативним та економічно значущим: серйозне лихо, що відбувається в межах 100 км від регіону, призводить до подальшого зниження ВВП на 0,5%, що еквівалентно майже чверті прямого впливу. У сукупності екстремальні погодні потрясіння пов'язані з середньорічними втратами понад 0,3% ВВП у країнах ОЕСР, причому побічний вплив становить приблизно половину загального. Здатність регіонів протистояти стихійним лихам та відновлюватися після них також суттєво різниться: більш багаті з диверсифікованою економікою регіони є більш стійкими.

Детальніше: <https://qrpape.net/qr/Z9Hn8>, <https://qrpape.net/qr/5eVh0>,
<https://doi.org/10.1787/5e24a2d8-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ВПРОВАДЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ НАУКИ В ДОСЛІДНИЦЬКУ ПОЛІТИКУ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Впровадження громадянської науки в дослідницьку політику» із серії «Документи ОЕСР з питань науки, технологій та промисловості». У ньому зазначається, що громадянська наука, тобто активна участь громадян у продукуванні наукових знань, може застосовуватися у широкому спектрі наукових дисциплін і є цінною для вирішення пріоритетних завдань політики у галузі науки, технологій та інновацій. Існує три основні політичні підстави для просування громадянської науки: збільшення обсягу даних та їх аналізу й прискорення наукових відкриттів; більш ефективне вирішення суспільних потреб та викликів; підтримка демократизації та упровадження політик, що ґрунтуються на наукових знаннях. Громадянська наука повинна розглядатися як невід'ємна частина відкритої науки. Вона має потенційну цінність для постачальників і користувачів наукових знань не лише

у тих галузях, де її цінність вже визнана (наприклад, екологія, біорізноманіття, охорона здоров'я, астрономія), а й у багатьох інших секторах - від енергетики та цифрової трансформації до транспорту та міського планування. Громадяни володіють важливими знаннями та інформацією (наприклад, місцевими, історичними або експертними) в усіх цих сферах. Вони можуть допомогти у зборі та аналізі важливих даних і, що найважливіше, можуть формувати нові дослідницькі питання, які є для них актуальними. Участь громадян у дослідженнях має надзвичайно важливе значення для вирішення багатьох складних завдань та досягнення цілей сталого розвитку. Цей документ призначений, перш за все, для розробників політики у галузі досліджень (владних структур, грантодавців), він покликаний допомогти їм у визначенні потенціалу громадянської науки та прийнятті рішень на основі відповідного планування, а також підтримати впровадження та оцінку ефективності громадянської науки. Він містить набір загальних рекомендацій, пов'язаних з політичною основою та варіантами політики, а також поєднаних з аналізом національних та міжнародних ініціатив.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/2l04O>, <https://qrpage.net/qr/EdjGh>,
<https://doi.org/10.1787/a1cfb1a8-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ОГЛЯД 2025-2034

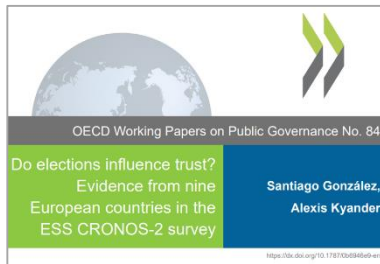
Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Сільськогосподарський огляд на 2025-2034 роки» із серії «Сільськогосподарський огляд ОЕСР-ФАО». Цей звіт, підготовлений спільно ОЕСР і Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН, містить комплексну оцінку десятирічних перспектив розвитку ринків сільськогосподарських товарів та риби на національному, регіональному та глобальному рівнях. Ключові тенденції відбивають зростання споживання продуктів тваринного походження більш заможним та урбанізованим населенням країн із середнім рівнем доходу. Очікується, що світове сільськогосподарське та рибне виробництво зросте на 14% упродовж наступного десятиліття головним чином завдяки зростанню продуктивності. Збільшення продуктивності сприятиме зменшенню інтенсивності викидів та обмежить очікуване збільшення прямих викидів парникових газів від сільського господарства до 6%. Сценарне моделювання засвідчує, що ліквідація голоду до 2034 року може йти пліч-о-пліч зі скороченням викидів парникових газів на 7%, якщо спільні інвестиції будуть спрямовані на технології скорочення викидів й на 15%-е підвищення продуктивності сільського господарства. Ймовірно, реальні ціни збережуть тенденцію до незначного зниження, що спонукатиме дрібних фермерів

підвищувати продуктивність, щоб залишатися конкурентоспроможними.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/cDIe>, <https://qrcode.net/qr/99uYw>,
<https://www.agri-outlook.org/>, <https://doi.org/10.1787/601276cd-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ЧИ ВПЛИВАЮТЬ ВИБОРИ НА ДОВІРУ?

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Чи впливають вибори на довіру? Дані з дев'яти європейських країн...» із серії «Робочі документи ОЕСР з питань державного управління». У ньому зазначається, що довіра до державних інститутів є фундаментом, на якому здійснюється управління країною та який дозволяє приймати політичні рішення, необхідні для вирішення нагальних проблем суспільного життя. Довіра демонструє відносини між установами та громадянами, яким вони служать, а її коливання є важливим стимулом для установ для їхнього удосконалення, модернізації й розвитку. Довіра знижує трансакційні витрати в управлінні, суспільстві та економіці, сприяє ефективній реалізації державної політики. Вона підтримує імплементацію реформ. Високий рівень довіри у поєднанні з громадським контролем допомагає легітимізувати та захищати демократичні інститути. У цьому документі досліджується вплив виборів на довіру до інституцій на основі аналізу панельних даних з бази CRONOS-2 Європейського соціального опитування щодо дев'яти європейських країн. Не встановлено значного впливу виборів на рівень довіри між різними групами країн. Разом із тим, визначено важливі незмінні в часі чинники, пов'язані з довірою - дохід, вік, політичні симпатії. Експерти вважають, що політичний цикл суттєво не впливає на рівень довіри.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/InD6T>, <https://qrcode.net/qr/1WATI>,
<https://doi.org/10.1787/0b6946e9-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ВІДКРИТІСТЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

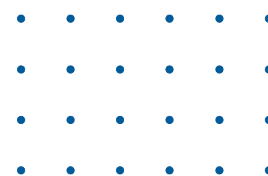
Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Відкритість штучного інтелекту: посібник для політиків» із серії «Документи ОЕСР зі штучного інтелекту». У ньому зазначається, що починаючи з 1990-х років програмне забезпечення з відкритим кодом (Open Source Software /OSS) поширилося поряд з комерційним програмним забезпеченням, а часто – навіть у його складі, що сприяло розвитку співпраці,

упровадженню (зокрема - в країнах, що розвиваються) завдяки зниженню витрат, урівноваженню ринкової сили великих компаній-розробників програмних продуктів, стимулювання інновацій, підвищення кваліфікації робітників. З огляду на названі та багато інших переваг, OSS поширене у спільноті розробки штучного інтелекту, де модель ШІ (або деякі її елементи) публікуються для завантаження, модифікації й розповсюдження будь-ким на умовах відкритої ліцензії. Серед фахівців не зупиняється дискусія щодо ризиків, переваг та компромісів, пов'язаних з публічним доступом до моделей ШІ (або їх компонентів) з універсальними можливостями. Ця дискусія набрала обертів після нещодавнього запуску відкритих моделей Deepseek R1, GPT-OSS та Qwen. В опублікованому документі аналізується концепція відкритості штучного інтелекту, її базова термінологія та варіанти (ступені) відкритості. Пояснюється, чому термін «відкритий вихідний код», що походить з галузі програмного забезпечення, не повною мірою відбиває складнощі, характерні для ШІ. Визначаються сучасні тенденції та ризики у розвитку ШІ та OSS. Документ підтримує політичну дискусію щодо збалансування відкритості генеративних моделей ШІ з відповідальним управлінням.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/dGbUf>, <https://qrcode.net/qr/XGFaK>,
<https://doi.org/10.1787/02f73362-en>

Фото: скріншот

3. Корисні новини України та світу

ПРОДОВЖЕНО БЕЗКОШТОВНИЙ ДОСТУП ДО RESEARCH4LIFE

Рішенням учасників Генеральної конференції Research4Life, що відбулася наприкінці липня поточного року в Оксфорді продовжено безкоштовний доступ до провідних наукових ресурсів для закладів вищої освіти і наукових установ України. Research4Life - міжнародний проєкт, що реалізується Всесвітньою організацією охорони здоров'я,

Продовольчою та сільськогосподарською організацією, Програмою ООН з навколишнього середовища, Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, а також майже 200-ми науковими видавництвами (зокрема - Elsevier, Springer Nature, Wiley, Taylor & Francis, Emerald, Sage Publications, Oxford University Press, Cambridge University Press, IOP Publishing) та провідними

університетами світу. У розпорядженні Research4Life база даних, що включає 164,9 тис. книжок, 18,7 тис. наукових журналів, 67 довідкових ресурсів у галузях охорони здоров'я, сільського господарства, довкілля, прикладних наук та права. Доступ забезпечується через п'ять спеціалізованих платформ: Hinari - медицина та охорона здоров'я; AGORA - сільське господарство; OARE - довкілля; ARDI - розвиток та інновації; GOALI - право та глобальна справедливість. За період, що минув від моменту долучення України до Research4Life у 2023 року понад 600 українських установ отримали безкоштовний онлайн-доступ до ресурсів цієї бази наукової інформації. Національним координатором програми в Україні виступає Державна науково-технічна бібліотека України.

Детальніше: <https://www.research4life.org/about/>, <https://dntb.gov.ua/research4life>, <https://qrcode.net/qrcode/aO7lc>

Фото: логотип

МИ НЕ МОЖЕМО ПОВЕРНУТИ ЧАС

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Хелен Пекер «Ми не можемо просити повернути час. Ресурсів просто немає». У ній автор наголошує, що вимоги сектору вищої освіти до уряду Великої Британії мають бути реалістичними з огляду на обмеженість державних фінансів. Тому закладам вищої освіти доведеться вирішувати свої власні проблеми шляхом підвищення ефективності та співпраці. Згідно з матеріалами незалежного дослідження Манчестерський університет приносить більшу цінність Великому Манчестеру, ніж обидва разом узяті головні футбольні клуби міста – «Манчестер Юнайтед» і «Манчестер Сіті». Незважаючи на це, ніхто не має ілюзій щодо поточного стану університетів в усій Британії – вони борються зі зниженням вартості навчання та скороченням державної грантової підтримки, на які накладається ще й скорочення кількості іноземних студентів. Президент Асоціації британських університетів Малкольм Пресс говорить: «Уряд не завжди може робити все, що ми хотіли б, оскільки державні фінанси дуже обмежені. Думаю, немає сенсу озиратися на те, як все було, скажімо, 10 чи 15 років тому, коли університети були у кращому фінансовому становищі, ніж сьогодні. Немає сенсу сподіватись, що можна повернути час, повернутись до колишнього стану. Тому що ресурсів просто немає. Натомість ми повинні... бути дуже розумними у своїх очікуваннях. І коли ми просимо щось, ми повинні показати уряду, що існує принцип «послуга за послугу»». Незважаючи на те, що керівники університетів публічно проголошують націленість на співпрацю, є ознаки суттєвого зростання конкуренції між ЗВО. Це особливо стосується набору студентів: елітні заклади збільшують свою частку на ринку вітчизняних студентів, забираючи

абітурієнтів, яких раніше, можливо, не приймали, та залишаючи заклади з нижчими тарифами у боротьбі за заповнення своїх місць. Ця тенденція не обов'язково є позитивною для студентів. Університет, який приймає студентів «за дуже широким діапазоном тарифів» повинен гарантувати, що вони зможуть досягти успішних результатів. Незважаючи на конкуренцію за студентів, п'ять університетів Великого Манчестера вже співпрацюють між собою: створена спільна Школа архітектури та єдиний центр психічного здоров'я студентів. Це неминуче буде тернистий шлях, але ми повинні бути позитивними та оптимістичними.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/kZ20q>

Фото: pixabay.com

ЗАОХОЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ШІ

На сторінці блогу Міжнародного центру академічної доброчесності опублікована стаття Томаса Гіпкіна «Заохочення студентів до використання ШІ як інструменту підтримки при написанні текстів, а не як генератора ідей». У ній автор розглядає актуальні практичні питання, пов'язані з використанням студентами штучного інтелекту. Зокрема, він задається питанням, чи повинен Центр академічного письма використовувати генеративний штучний інтелект при навчанні студентів; чи слід протиставляти / розрізняти завдання генерування ідей та надання допомоги в редагуванні текстів; чи є різниця між оцінюванням вроджених здібностей учня до письма та здібностей до покращення письма завдяки використанню технологій. Звісно, допомога ШІ у написанні текстів має бути дозволена, говорить Томас. Але політика ЗВО повинна зосереджуватись на конкретних результатах навчання у рамках курсу. «Як викладач письма, я обмежую те, які саме засоби покращання текстів можуть використовувати студенти, оскільки саме навички письма є основою того, що викладається та оцінюється». Доки студенти використовують ШІ для чіткого вираження власних знань, а не для заміни цих знань чужими ідеями, він може використовуватись як додаткова підтримка (репетитор з письма). Необхідно пояснювати студентам вирішальну різницю між використанням ШІ для генерування ідей та його використанням для підтримки власного письма. І викладачі повинні дати чіткі практичні поради у цій сфері.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/ShtHO>

Фото: ICAI

ІНВЕСТОРИ ЗАЦІКАВЛЕНІ У ПОГЛИНАННЯХ В СФЕРІ ОСВІТИ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Хелен Пекер «Інвестори зацікавлені у поглинаннях, оскільки університети звертаються до приватних фондів». У ній автор висловлює очікування, що спільні «брендові» кампуси та часткові злиття ставатимуть дедалі все більш поширеними через зростання вартості фінансових ресурсів. Університети зацікавлені у співпраці з приватними структурами для залучення інвестицій та вирішення наростаючих фінансових проблем, але «неелітні» установи не будуть затребувані. Майже половина університетів Великої Британії цього року зіткнулася з фінансовим дефіцитом і наразі немає ознак зацікавленості уряду у значних вливаннях бюджетних коштів. Отже, в силу обставин університети стають більш відкритими до угод з приватними компаніями. Такі угоди вже укладаються: компанія Global University Systems, власник Арденського університету, погодилася продати 50-відсоткову частку приватній інвестиційній фірмі Brightstar Capital Partners; юридичний університет, який був корпорацією з королівською хартією, придбаний приватною інвестиційною компанією. Приватні інвестиції не обов'язково означають повномасштабне поглинання. У звіті, опублікованому в рамках роботи над трансформацією сектору з Universities UK, компанія професійних послуг KPMG передбачила, що «ми можемо спостерігати більше спільних брендів філій кампусів та часткових структурованих злиттів». У звіті йдеться про те, що дедалі більше університетів починають стикатися з фінансовим дефіцитом та скороченням кількості студентів, тому добре фінансовані приватні постачальники послуг будуть, скоріше за все, прагнути придбати активи, інфраструктуру кампусу або права на освітні програми. Незважаючи на окремі застереження, нові чинники вимагають від університетів «йти цим шляхом», вважає представник корпоративної консалтингової фірми QMPF: «Університети менш схильні брати позики безпосередньо через тиск фінансових домовленостей та фінансову стійкість, але є чимало університетів... які хочуть збільшити кількість студентів, і якщо ви хочете залучити студентів, вам потрібно мати для них гарні місця для проживання». І хоча навчальні заклади стають більш відкритими до такого роду інвестицій, ряд приватних компаній ставляться до фінансових проблем сектору з обережністю, стають «все більш вибірковыми та витонченими у виборі типів університетів та проектів, з якими вони хотіли б співпрацювати». Звісно, вища освіта все ще зберігає статус привабливої інвестиції. «Якщо інвестори вкладаються у дуже довгострокову перспективу (до 50 років), вони хочуть бути дуже впевненими в основних унікальних торгових пропозиціях конкретного закладу вищої освіти, а також в розуміти, що він залишатиметься привабливим для студентів через 20 років і більше». Тим не менш, KPMG зазначає: якщо ця тенденція продовжиться, «політикам потрібно буде розглянути, які зміни

необхідно унести до регуляторного середовища, щоб забезпечити достатнє забезпечення якості освіти та належний захист студентів».

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/8BFOc>, <https://qrcode.net/qr/2UzsM>

Фото: pixabay.com

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Університет Люнебурга за підтримки Німецької служби академічних обмінів (DAAD) та Федерального міністерства освіти і наукових досліджень Німеччини запускає програму навчання «Мікросертифікати як інструменти інтернаціоналізації для українських університетів». Ця Програма з використання змішаних методів навчання реалізується у межах ініціативи «German-Ukrainian University Network» і є відповіддю на потребу в гнучких моделях освіти, підтримки міжнародної співпраці з підвищення кваліфікації. Її мета полягає у наданні співробітникам українських закладів вищої освіти необхідних компетенцій управління процесами інтернаціоналізації з акцентом на мікроакредитаціях. Навчальна програма складається з чотирьох модулів, що поєднують теоретичні знання та практичні завдання: «Інтернаціоналізація вищих навчальних закладів»; «Мікро-сертифікати»; «Управлінські навички»; «Університетські проєкти». Взяти участь у програмі можуть представники закладів вищої освіти України, зацікавлені у розвитку міжнародної співпраці, цифровізації та інструментів мікрокваліфікацій. Заявку на участь можна подати до 11 вересня 2025 року.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/Ed59O>, <https://qrcode.net/qr/cpk3c>

Фото: організатори

В УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ АУДИТОРІЇ ШІ МОЖЕ БУТИ ТРЕНЕРОМ, А НЕ КОНКУРЕНТОМ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття групи фахівців Центрального університету Квінсленда «Поза межами галасу: як ШІ може бути в університетській аудиторії тренером, а не конкурентом». У ній зазначається, що розміщення навчальних завдань, розрахованих як на штучний інтелект, так і на людські здібності, може допомогти університетським викладачам використовувати найкращі можливості з реального та віртуального світів. Поява ChatGPT та інших генеративних інструментів штучного інтелекту спричинила дискусії щодо використання ШІ у сфері вищої освіти.

У них зазвичай домінує занепокоєння щодо академічної доброчесності, втрати робочих місць та руйнування людських зв'язків. Але залишається ключове питання: як викладачі можуть використовувати ШІ для покращення, а не перешкоджання процесу викладання та навчання? Широкий спектр навчальних завдань, що передбачають, зокрема, задіяння штучного інтелекту змінює роль викладачів. У разі зваженого підходу можна забезпечити, щоб технології доповнювали, а не замінювали чи спотворювали процес навчання, сприяли співпраці між викладачами та учнями. Модель, про яку говорять автори, побудована на основі інтерв'ю з експертами та учнями й удосконалена у рамках дослідницького процесу на основі дизайну. Багато моделей штучного інтелекту в освіті зосереджені на тому, що може робити технологія. Мало хто ставить під сумнів те, що вона повинна робити стосовно ролі людини у навчанні. Необхідно забезпечити розуміння цієї нової структури й комфортної взаємодії людини та машини, в рамках якої ураховується глобальний зсув у мисленні та практичні міркування. Заклади освіти повинні почати думати про те, як можна ефективно інтегрувати ШІ. Зіставлення навчальних завдань з можливостями етичного застосування ГШІ може прояснити, де саме цей інструмент може суттєво допомогти в освіті. Не слід використовувати ШІ там, де потрібні людські здібності - судження, етика, емпатія. Необхідно, щоб застосування ГШІ зміцнювало, а не витісняло людський чинник в системі освіти. Майбутнє викладання не полягає у протистоянні машини та людини: робота з машиною буде завойовувати свій простір, залишаючи необхідність удосконалення процесу навчання.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/ESHBi>

Фото: pixabay.com

КЕРІВНІ ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ГШІ В УНІВЕРСИТЕТІ ПІВДЕННОЇ ДАНІЇ

На сайті Університету Південної Данії опубліковані «Керівні принципи щодо безпеки даних, авторського права та генеративного штучного інтелекту». Документ містить рекомендації щодо використання цифрових інструментів, сервісів та утиліт на основі генеративного штучного інтелекту (ChatGPT, Copilot Chat, Midjourney). Наголошується, що при використанні засобів ГШІ потрібно ураховувати, на яких даних проводилось навчання моделі, як використовуються персональні дані користувачів, як постачальник може використовувати різні типи даних та їх поширювати. Навіть якщо постачальник обіцяє не використовувати ваші дані для навчання моделі або доступу співробітників, це не завжди можна перевірити. Документ містить короткий опис питань, пов'язаних з авторським правом, безпекою даних і авторизацією

послуг ШІ, поводженням з бізнес-інформацією, умовами ліцензій, застосування авторського права, доступу до персональних даних. Використання генеративного штучного інтелекту в університеті пропонується обмежити дослідницькими проектами та певними визначеними заздалегідь завданнями. Зокрема, співробітникам та здобувачам освіти пропонується уважно відноситись до ліцензійних умов, оскільки навіть безкоштовні рішення мають певні вимоги (ChatGPT попереджає, що його відповіді не можна використовувати для прийняття прямих рішень, які можуть мати юридичні наслідки для окремих осіб, а щодо згенерованого тексту необхідно вказати, що він був написаний за допомогою ШІ). Стосовно авторських прав є певні особливості щодо надання даних без порушення авторських прав третіх осіб. Рекомендації містять застереження щодо використання персональних даних: не слід їх використовувати як вхідні дані для генеративного ШІ, якщо рішення не було авторизовано для цієї мети. Якщо ви плануєте задіяти ГШІ у викладанні, необхідно переконатися, що система/сервіс (наприклад, Copilot або ChatGPT) схвалена університетом для відповідних цілей. У іншому випадку викладач не може вимагати від студентів реєстрації на платформі ГШІ та використання сервісу в рамках курсу. Однак це не заважає викладачам використовувати сервіси та їхні результати у викладанні за умови дотримання вищезгаданих правил введення даних. Системи/сервіси, які університет дозволяє використовувати для обмежених дослідницьких проектів або інших локальних цілей, не призначених для студентів, називаються локальними системами/сервісами. Вони можуть використовуватися локально за умови законного їх використання (безпека сервісу, дотримання правил обробки персональних даних, авторських прав тощо).

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/vIdLl>

Фото: pixabay.com

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ НАДМІРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

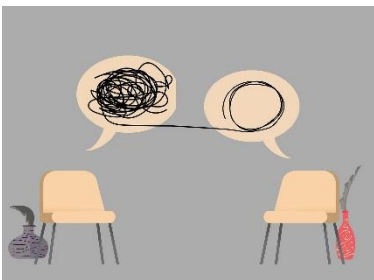
На сайті Times Higher Education опублікована стаття Попі Сотіріду та Дані Логан-Флемінг «Керівництво з інтерактивних усних іспитів пропонує вирішення проблеми надмірної залежності від штучного інтелекту у вищій освіті». У ній зазначається, що таке «Керівництво...» пропонує традиційний метод оцінювання на основі сценарію, який сприяє автентичному навчанню, знижує надмірну залежність від ШІ та підтримує у студентів розвиток навичок професійного спілкування. Стрімкий розвиток штучного інтелекту вимагає змін підходів до систем оцінювання, оскільки зростаючі масштаби його використання зробили письмові та попередньо записані оцінювання надзвичайно вразливими до підробки та використання недостовірного контенту.

Інтерактивні усні оцінки - практична та орієнтована на людину альтернатива, здатна зміцнити академічну чесність і розвинути навички реального спілкування. Він дозволяє студентам практикувати спілкування, швидко адаптацію та прийняття обґрунтованих рішень у реальних ситуаціях. Цей підхід упроваджений у 30 університетах Австралії, Європи та Південно-Східної Азії. Дана стаття відкриває нову серію публікацій з питань інтерактивних усних іспитів, в яких будуть розглядатись принципи, методи, особливості нової системи перевірки набутих студентами знань.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/iqLIb>

Фото: pixabay.com

ФУНКЦІЯ «РЕЖИМУ НАВЧАННЯ» CHATGPT ТА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Джульєтти Роуселл «Функція «режиму навчання» ChatGPT спрямована на заохочення критичного мислення». У ній автор зазначає, що OpenAI створює інструмент для боротьби із залежністю студентів від відповідей ШІ та наполягає, що протидія шахрайству вимагає «цілісного» підходу від університетів та технологічних компаній. OpenAI запустив нову функцію «режиму навчання» на ChatGPT, щоб допомогти заохотити «когнітивне навчання», намагаючись зарадити гострому занепокоєнню спільноти щодо того, що широке використання штучного інтелекту шкодить освіті. Нові дослідження показують, що дев'ять із десяти студентів використовують штучний інтелект у своєму навчанні і це відбулось стрімко - менш ніж через три роки після популяризації великих мовних моделей. Опція «режим навчання» має заохочувати студентів «покроково розбиратися з питаннями, а не просто отримувати готову відповідь». Науковці зі Стенфордського університету допомогли OpenAI розробити функцію, яка «поєднує сократівські питання, підказки та питання для саморефлексії, щоб спрямувати розуміння та сприяти активному навчанню» користувачів, яку студенти можуть адаптувати відповідно до свого рівня досягнень. Звісно, цей інструмент навряд чи запобігатиме обману з боку студентів, але слід погодитись, що його запуск стався внаслідок тиску з боки спільноти, метою якого було створення певних захисних бар'єрів. Роббі Торні, старший директор програм штучного інтелекту в Common Sense Media, яка працювала разом з OpenAI над розробленням цього інструменту, говорить, що режим наочного навчання «заохочує студентів критично мислити ... замість того, щоб просто отримати готову роботу, виконану ШІ замість них. Такі функції є позитивним кроком до ефективного використання штучного інтелекту для навчання». Джеймс Донован, керівник досліджень у галузі освіти та когнітивних результатів в OpenAI вважає, що цей «інструмент зосереджений на покращенні когнітивних результатів запам'ятовування інформації і може допомогти

упровадити належну освітню практику в навчальний процес. Функція навчального режиму дещо компенсує ризик списування, оскільки вона примушує до когнітивної взаємодії. Весь сенс полягає у тому, щоб використовувати сократівський діалог і переконатися, що люди дійсно роблять те, що вони мають робити. Але довгострокова мета боротьби з обманом у навчальному класі, ймовірно, є цілісним процесом, у якому мають брати участь кафедри та установи, а не лише окремі особистості. Ми сподіваємося, що як тільки ви почнете використовувати режим навчання, виникне цикл зворотного зв'язку, завдяки якому ви краще засвоїте інформацію, і побачите, що насправді навчаєтесь швидше, ніж раніше. Я вважаю, що чим більше люди використовують режим навчання, тим упевненіше вони засвоюють матеріал». Наразі OpenAI працює над іншими функціями, які допоможуть виявляти шахрайство з боку ШІ.

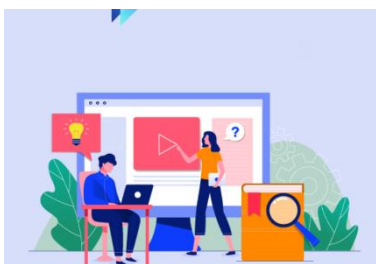
Детальніше: <https://qrpage.net/qr/nOLad>

Фото: [pixabay.com](https://www.pixabay.com)

4. Наукові заходи

ВИЗНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙ У РЕГУЛЬОВАНИХ ПРОФЕСІЯХ

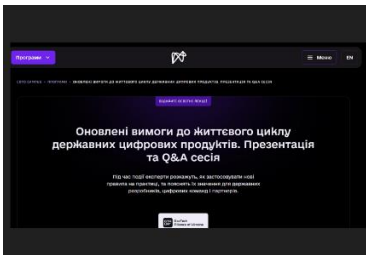

12 серпня 2025 року у рамках серії тематичних заходів, присвячених визнанню кваліфікацій у регульованих професіях, відбувся вебінар «Законодавство у сфері регулювання професій». Учасники дізналися про можливості та засоби упровадження європейських норм у сфері регульованих професій в Україні, формування дорожньої карти та визначення послідовних кроків у розвитку системи регульованих професій в Україні а також ознайомилися з кращими практиками формування системи регульованих професій у Латвії. Організатори: Національне агентство кваліфікацій, Skills4Recovery.

Детальніше: <https://erasmusplus.org.ua/news/tag/vet/>, <https://qrpage.net/qr/9wqW6>, <https://qrpage.net/qr/gRAUH>

Фото: скріншот

ОНОВЛЕНІ ВИМОГИ ДО ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ДЕРЖАВНИХ ЦИФРОВИХ ПРОДУКТІВ

15 серпня 2025 року відбувся вебінар «Оновлені вимоги до життєвого циклу державних цифрових продуктів». Захід був покликаний надати широкому колу зацікавлених сторін - розробникам цифрових рішень для держави, CDTO, цифровим командам, міжнародним партнерам та експертам GovTech-галузі інформацію про оновлені обов'язкові вимоги до

створення та забезпечення функціонування засобів інформатизації в органах влади. Обговорили важливість створення безпечного та конкурентного ринку державних ІТ-продуктів; розвиток та основні тенденції єдиного цифрового ринку ЄС; вимоги до цифрових рішень у державному секторі; сутність основних нормативних змін та їх призначення. Організатор - Центр цифрових компетенцій Мінцифри.

Детальніше: <https://curly.click/r/5a6f>, <https://qrpage.net/qr/H8xTe>,
<https://qrpage.net/qr/gFDeN>

Фото: скріншот

ЯК СПРОСТИТИ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗА ДОПОМОГОЮ AI

19 серпня 2025 року в онлайн-форматі відбудеться захід «Як спростити робочий процес за допомогою AI?». Він покликаний надати слухачам інформацію про корисні рішення для щоденної роботи та ефективне використання сервісів, побудованих на технології штучного інтелекту в освітній діяльності. Планується обговорити наступні питання: інструменти

ШІ для організації робочих процесів; як створювати навчальні матеріали за допомогою ШІ; як швидко і якісно підготувати презентації з інструментами ШІ. Організатор – UGEN.

Детальніше: https://t.me/ugen_UBB/961, <https://forms.gle/dBYWuFiqtCMZeBuC6>

Фото: скріншот

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ЕТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕПОХУ ВІДКРИТОЇ НАУКИ

27 серпня 2025 року відбудеться вебінар «Академічна доброчесність та етика наукових досліджень в епоху відкритої науки». Захід присвячено ключовим питанням академічної доброчесності у контексті відкритих даних, відкритого доступу до публікацій та колаборативних наукових проектів. Під час вебінару планується розглянути фундаментальні принципи академічної етики та її порушень (плагіату, фальсифікації даних, недобросовісного цитування); етичні аспекти використання відкритих наукових ресурсів; коректний опис (атрибування) авторства у колективних дослідженнях; стандарти якості при роботі з великими обсягами даних; використання штучного інтелекту в дослідженнях; дотримання конфіденційності та захист персональних даних у відкритих наукових проектах; механізми забезпечення прозорості та відтворюваності результатів досліджень; роль та функції Комітету з етики наукових досліджень у забезпеченні дотримання етичних стандартів та адаптацію традиційних етичних процедур до вимог відкритої науки й міжнародної співпраці. Організатор - Державна науково-технічна бібліотека України.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/zVahW>, <https://qrpage.net/qr/ILvNr>

Фото: скріншот

ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ ЗА ПОКАЗНИКАМИ WOS CC ТА INCITES

4 вересня 2025 року відбудеться вебінар «Оцінка діяльності установи за показниками Web of Science Core Collection та InCites». Під час заходу планується розглянути у теоретичній та практичній площині наступні питання: що таке профіль установи у Web of Science Core Collection; як перевірити, чи є у конкретної установи відповідний профіль; як створити профіль установи у WoS CC, хто це може зробити та як вносити зміни, здійснювати його корегування; який зв'язок існує між різними профілями авторів у Web of Science Core Collection; як швидко та ефективно здійснити аналіз діяльності наукової установи або закладу вищої освіти у Web of Science Core Collection та за допомогою аналітичної системи InCites; як можна дослідити дослідницьку співпрацю, визначити потенційних партнерів та побудувати рейтинги. Організатор – Clarivate.

Детальніше: <https://clarivate.libguides.com/europe/ukraine>, <https://qrpage.net/qr/Tawh1>

Фото: скріншот

ВПЛИВ ДОСЛІДЖЕНЬ

17 вересня 2025 року відбудеться вебінар «Вплив досліджень та розвідувальні послуги: надання експертних знань». Він покликаний надати слухачам корисну інформацію про те, як найкраще застосовувати інструменти та навички бібліометрії, щоб продемонструвати вплив досліджень. Планується обговорити наступні питання: яких успіхів у бібліометрії бібліотеки вже досягли; якою має бути участь бібліотекарів у виборі та запровадженні бібліометричних систем; як бібліометрія пов'язана з системами управління дослідженнями; чи важливо для університетів демонструвати вплив досліджень для кар'єрного зростання співробітників (просування по службі, отримання постійних посад замість тимчасових, фінансування досліджень, пошук персоналу тощо); успішні приклади застосування навичок бібліометрії та упровадження систем управління дослідженнями з досвіду різних університетів; відповідальний підхід до використання методів оцінювання впливу досліджень; місія та перспективи проекту TARA. Організатори: Choice, Taylor & Francis.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/53l7J>, <https://qrcode.net/qr/HtOqF>

Фото: скріншот

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ.

Він створюється в рамках реалізації проекту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

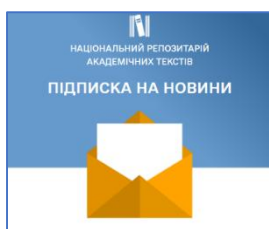

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>, <https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>

https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL

<https://t.me/NationalRepository>

<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQltYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>

Усі бажаючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>